

Cyfres Cynllunio: 10 – Asesu Effeithiau Amgylcheddol

Hysbysiad Hwylus

Rhagfyr 2012

Beth yw asesu effeithiau amgylcheddol?

Mae asesu amgylcheddol yn weithdrefn sy'n sicrhau y caiff **goblygiadau amgylcheddol penderfyniadau** a wneir eu hystyried cyn gwneud y penderfyniadau hynny. Gelwir asesiadau amgylcheddol ar gyfer **prosiectau unigol**, fel argaeau, traffyrdd, meysydd awyr neu ffatrioedd yn **Asesiadau o'r Effaith Amgylcheddol**. Mae'r asesiadau hyn yn asesu'r effaith, boed honno'n effaith gadarnhaol neu negyddol, y gallai prosiect arfaethedig ei chael ar yr amgylchedd, ac anfonir y wybodaeth hon i'r **Awdurdod Cynllunio Lleol** neu Lywodraeth Cymru¹ ar ffurf **Datganiad Amgylcheddol** er mwyn ei ystyried ochr yn ochr â chais cynllunio.

Pryd y bydd angen cynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol?

Rhaid paratoi Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol ar gyfer mathau penodol o ddatblygiadau i gydymffurfio â *Chyfarwyddeb yr Undeb Ewropeaidd* 2011/92/EU a elwir hefyd yn **Gyfarwyddeb Asesu'r Effeithiau Amgylcheddol**. Mae'r gofyn am gynnal Asesiad o Effaith Amgylcheddol yng nghyswllt cynigion cynllunio penodol wedi'i nodi yn Adran 71A o *Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990*, yn *Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) (Cymru a Lloegr) 1999*² ac mewn rheoliadau dilynol a oedd yn eu diwygio. Bydd rheoliadau gwahanol yn berthnasol i brosiectau y bydd angen eu hasesu o dan y Gyfarwyddeb o bosibl, ond sydd wedi'u heithrio o'r system cynllunio gwlad a thref yng Nghymru. Er enghraifft gwaith draenio tir, gwaith coedwigo a ffermio pysgod y môr.

Yn gyffredinol, bydd angen Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol ar gyfer prosiectau sy'n debygol o effeithio'n sylweddol ar yr amgylchedd oherwydd eu natur, eu maint neu'u lleoliad.

Mae'r cwestiwn ynghylch a fydd cynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol yn angenrheidiol ar gyfer datblygiad penodol yn dibynnu ar natur y datblygiad. Mae Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol yn orfodol ar gyfer mathau o ddatblygiadau mawr a restrir yn **Atodlen 1** i reoliadau 1999 (a elwir yn ddatblygiadau Atodlen 1), ac mae trosolwg o'r datblygiadau hyn wedi'i nodi yn yr Atodiad.

Mae **Atodlen 2** yn nodi mathau o ddatblygiadau eraill y bydd angen cynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol os bydd meini prawf penodol wedi'u bodloni a throthwyau penodol wedi'u cyrraedd.

Mae **newidiadau neu estyniadau i ddatblygiadau** Atodlen 1 neu Atodlen 2 a allai gael effaith niweidiol sylweddol ar yr amgylchedd hefyd wedi'u cynnwys o fewn cwmpas y Rheoliadau.³

¹ Pan fydd cais yn cael ei alw i mewn neu pan benderfynir yn ei gylch oherwydd apêl.

² *Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) (Cymru a Lloegr) 1999*, SI 1999/293 [fel ar 19 Hydref 2012] (Saesneg yn unig)

³ Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig, Cylchlythyr 11/99, **Asesu Effeithiau Amgylcheddol**, 1999 [fel ar 23 Hydref 2012]

Gweithdrefnau ar gyfer penderfynu a oes angen cynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol

Gellir gwneud y penderfyniad ynghylch a oes angen cynnal Asesiad o Effaith Amgylcheddol datblygiad arfaethedig yn ystod nifer o gamau gwahanol:

- Gall y **datblygwr benderfynu** bod angen Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol a bydd yn cyflwyno Datganiad Amgylcheddol gyda'r cais cynllunio;
- Gall y datblygwr **ofyn am farn sgrinio** gan yr awdurdod cynllunio lleol, cyn cyflwyno cais cynllunio o gwbl;
- Gall yr awdurdod cynllunio lleol benderfynu bod angen cynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol **ar ôl cael cais cynllunio**;
- Gall Gweinidogion Cymru hefyd benderfynu bod angen cynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol ar gyfer cais a alwyd i mewn⁴ er mwyn iddynt benderfynu arno neu sydd ger eu bron oherwydd **apêl**; neu
- Gall Gweinidogion Cymru roi gorchymyn bod angen Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol **ar unrhyw adeg** cyn rhoi caniatâd i ddatblygiad penodol.⁵

Os bydd yr angen am gynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol yn dod i'r amlwg dim ond ar ôl cyflwyno'r cais cynllunio, bydd y gwaith o ystyried y cais yn **cael ei atal dros dro** nes bydd Datganiad Amgylcheddol wedi'i gyflwyno.

Beth sy'n digwydd i geisiadau cynllunio nad oes Datganiad Amgylcheddol i gyd-fynd â hwy?

Os bydd Awdurdod Cynllunio Lleol yn cael cais cynllunio ar gyfer datblygiad yr ymddengys ei fod yn ddatblygiad Atodlen 1 neu Atodlen 2 **nad oes ganddo Ddatganiad Amgylcheddol i gyd-fynd ag ef**, rhaid iddo wirio yn gyntaf a oes barn sgrinio wedi'i mabwysiadu ganddo. Os nad oes barn sgrinio'n bod, rhaid i'r Awdurdod Cynllunio Lleol **fabwysiadu "barn"** sy'n egluro a yw'n ofynnol cynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol ai peidio:

- Os **nad oes angen Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol**, dylid mabwysiadu barn sgrinio yn egluro hyn, a'i gosod ar Ran 1 y gofrestr gynllunio gyda'r cais cynllunio; neu
- Os **oes angen Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol**, rhaid i'r Awdurdod Cynllunio Lleol roi hysbysiad i'r ymgeisydd, gan roi'r rhesymau llawn dros ei farn, ac yna rhaid gosod copi o'r hysbysiad ar Ran 1 y gofrestr gynllunio.

Rhaid i ymgeisydd sydd am fynd ymlaen â'r cais ateb o fewn tair wythnos, neu bernir bod y cais **wedi'i wrthod**. Dylai'r ateb hwnnw nodi **bwriad** yr ymgeisydd naill ai i ddarparu Datganiad Amgylcheddol neu i ofyn i Weinidogion Cymru am gyfarwyddyd ynghylch sgrinio, ac, os digwydd hynny, dylai'r Awdurdod Cynllunio Lleol atal ei ystyriaeth o'r cais cynllunio dros dro. Ni fydd yn bosibl cyflwyno apêl gerbron Gweinidogion Cymru os bernir bod y cais **wedi'i wrthod**.

⁴ Ceir rhagor o fanylion yn yr **Hysbysiad Hwylus: Galw ceisiadau cynllunio i mewn**

⁵ *ibid*

Beth yw Sgrinio?

Gelwir y penderfyniad gan yr Awdurdod Cynllunio Lleol ynghylch a oes angen cynnal Asesiad o Effaith Amgylcheddol datblygiad ai peidio yn 'farn sgrinio', a gellir ymgymryd â hi cyn cyflwyno cais cynllunio neu ar ôl ei gyflwyno. Gall datblygwyr sy'n ansicr ynghylch a oes angen cynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol ofyn am farn sgrinio gan yr Awdurdod Cynllunio Lleol cyn cyflwyno eu cais cynllunio. Dylai'r cais hwn gynnwys cynllun sy'n nodi lleoliad arfaethedig y datblygiad, a disgrifiad byr o natur y cynnig, ei ddiben, a'i effeithiau amgylcheddol posibl, gan roi syniad bras ynghylch graddfa debygol yr effeithiau hynny.

Wrth gael y cais, bydd yr Awdurdod Cynllunio Lleol yn ystyried a yw'r datblygiad arfaethedig yn ddatblygiad Atodlen 1 neu Atodlen 2 sy'n debygol o effeithio'n sylweddol ar yr amgylchedd, o ystyried ffactorau fel natur, maint neu leoliad y datblygiad, a'r **meini prawf dewis** yn **Atodlen 3** i'r rheoliadau. Mae Atodlen 3 yn nodi tri maen prawf bras y dylid eu hystyried:

- Nodweddion y datblygiad (maint, y defnydd o adnoddau naturiol, cyfanswm y llygredd a'r gwastraff a gynhyrchir);
- Sensitifrwydd amgylcheddol y lleoliad; a
- Nodweddion ei effeithiau posibl (maint a pharhad y cyfnod).

Rhaid i'r Awdurdod Cynllunio Lleol fabwysiadu ei farn sgrinio o fewn tair wythnos i dderbyn cais. Rhaid sicrhau bod copiâu o'r dogfennau perthnasol ar gael i'w harchwilio gan y cyhoedd am ddwy flynedd yn y fan lle y cedwir y gofrestr gynllunio⁶, neu dylid eu trosglwyddo i Ran 1 o'r gofrestr⁷ os cyflwynir cais cynllunio ar gyfer y datblygiad yn dilyn hynny. Gall datblygwyr **gyflwyno apêl** i Weinidogion Cymru am '**gyfarwyddyd sgrinio**' os byddant yn **anghytuno â phenderfyniad Awdurdod Cynllunio Lleol** i fabwysiadu barn sgrinio bod cynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol yn ofynnol, neu os **na fydd awdurdod yn mabwysiadu barn** o fewn y cyfnod penodedig.

Beth yw gofynion Asesiadau o'r Effaith Amgylcheddol?

Pan fydd angen cynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol, rhaid i'r datblygwr lunio gwybodaeth fanwl ynghylch prif effeithiau amgylcheddol posibl y prosiect. Er mwyn cynorthwyo'r datblygwr, o dan *Reoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 1992*⁸, rhaid i gyrrff cyhoeddus (a elwir yn '**gyrff ymgynghori**') sicrhau bod unrhyw wybodaeth amgylcheddol berthnasol ar gael ganddynt.

Mae rheoliadau 1992 yn ei gwneud yn ofynnol darparu'r wybodaeth a ganlyn mewn Datganiad Amgylcheddol:

- Disgrifiad o'r datblygiad;
- Amlinelliad o'r prif ddewisiadau amgen a syniad ynghylch y prif reswm dros y dewis;
- Disgrifiad o'r elfennau amgylcheddol y mae'r datblygiad yn debygol o effeithio'n sylweddol arnynt;
- Disgrifiad o effeithiau sylweddol tebygol y datblygiad ar yr amgylchedd;
- Disgrifiad o'r camau i atal, lleihau a, pan fo'n bosibl, i wrthbwysu unrhyw effeithiau niweidiol sylweddol;
- Crynodeb annhechnegol o'r wybodaeth; a

⁶ Bydd pob Awdurdod Cynllunio Lleol yn cadw cofrestr gynllunio sy'n cynnwys manylion am bob cais a phenderfyniad cynllunio, yn ogystal â dogfennau sy'n gysylltiedig â'r cais. Mae gan y mwyafrif o Awdurdodau Cynllunio Lleol gofrestr ar-lein hefyd, lle gellir edrych ar y dogfennau hyn.

⁷ Mae Adran 69 o *Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990* yn ei gwneud yn ofynnol cadw cofrestr o geisiadau cynllunio ag iddi ddwy ran, ac y gall y cyhoedd edrych arni, lle bydd Rhan 1 yn cyfeirio at ffurflenni cais, cynlluniau a gwybodaeth gefndir; a Rhan 2 yn cyfeirio at y cynlluniau a'r hysbysiad yn dilyn gwneud y penderfyniad.

⁸ *SI 1992/3240*, fel y'i diwygiwyd gan *SI 1998/1447*

- Syniad ynghylch unrhyw anawsterau a brofwyd wrth roi'r wybodaeth at ei gilydd.

Dylai datblygwyr gael barn ffurfiol gan yr Awdurdod Cynllunio Lleol ynghylch yr hyn y dylid ei gynnwys yn y Datganiad Amgylcheddol (**barn gwmpasu**). Mae hyn yn galluogi'r datblygwr i fod yn glir ynghylch yr hyn y mae'r Awdurdod Cynllunio Lleol yn ei ystyried fydd prif effeithiau tebygol y datblygiad ac, felly, y pynciau y dylai'r Datganiad Amgylcheddol ganolbwyntio arnynt.

Rhaid i'r Awdurdod Cynllunio Lleol anfon y cais cynllunio a'r Datganiad Amgylcheddol i **Weinidogion Cymru**, ac anfon y cais i unrhyw **gorff ymgynghori** na chafodd gopi yn uniongyrchol gan yr ymgeisydd. Rhaid rhoi **cyhoeddusrwydd** i'r Datganiad Amgylcheddol a'r cais cynllunio, a rhaid rhoi cyfle i gyrrff cyhoeddus perthnasol a'r cyhoedd gyflwyno eu safbwyntiau am y cais.

Ym mha fodd yr ystyrir y Datganiad Amgylcheddol?

Mae gan yr Awdurdod Cynllunio Lleol **16 wythnos** ar ôl iddo gael y Datganiad Amgylcheddol i benderfynu ynghylch y cais cynllunio, yn hytrach nag wyth wythnos ar ôl cael y cais cynllunio, fel sy'n arferol. Rhaid i'r Awdurdod Cynllunio Lleol ofyn barn y **cyrrff ymgynghori**, sy'n cynnwys Cyngor Cefn Gwlad Cymru, Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru a Gweinidogion Cymru.⁹ **Rhaid i'r Awdurdod Cynllunio Lleol neu Weinidogion Cymru¹⁰ ystyried y Datganiad Amgylcheddol, ynghyd ag unrhyw wybodaeth neu farn arall yn ei gylch neu sylwadau a wnaed arno, wrth benderfynu a yw am roi caniatâd i'r datblygiad ai peidio.** Os bydd Datganiad Amgylcheddol yn datgelu y byddai datblygiad yn cael effaith niweidiol ar yr amgylchedd, nid yw'n dilyn yn ddiofyn y gwrthodir cais cynllunio. Os rhoddir caniatâd, mae'n bosibl y bydd amodau'n cyd-fynd ag ef sy'n cynnwys camau lliniaru y gellir eu seilio ar y Datganiad Amgylcheddol.

Rhaid i'r Awdurdod Cynllunio Lleol **roi gwybod i'r cyhoedd a Gweinidogion Cymru** am ganlyniad y broses o wneud ei benderfyniad, a rhoi'r prif resymau dros wneud y penderfyniad. Os na wneir y penderfyniad o fewn 16 wythnos, gall yr ymgeisydd **gyflwyno apêl** i Weinidogion Cymru ynghylch diffyg penderfyniad.

Cynigion y Comisiwn Ewropeaidd i adolygu'r Gyfarwyddeb

Ar 26 Hydref 2012 cyhoeddodd y Comisiwn Ewropeaidd gynigion i adolygu'r Gyfarwyddeb. Dywed y Comisiwn y bydd y cynigion yn cywiro diffygion yn y Gyfarwyddeb, yn adlewyrchu newidiadau a heriau amgylcheddol ac economiadd-gymdeithasol parhaus ac yn sicrhau bod y Gyfarwyddeb yn gydnaws ag egwyddorion rheoleiddio doeth. Caiff y cynigion eu gwyntyllu a'u trafod gan Gyngor a Senedd Ewrop. Bydd gofynion y Gyfarwyddeb bresennol yn parhau'n weithredol nes y bydd gwledydd yr Undeb Ewropeaidd yn cytuno ar y cynigion a nes iddynt gael eu trosi'n gyfreithiau yng Nghymru.

⁹ O 1 Ebrill 2013 bydd Adnoddau Naturiol Cymru yn cymryd lle Cyngor Cefn Gwlad Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru

¹⁰ Pan fydd cais yn cael ei alw i mewn neu pan benderfynir yn ei gylch oherwydd apêl.

Atodiad

Trosolwg o ddisgrifiadau o ddatblygiadau Atodlen 1

Mae'r canlynol yn drosolwg o ddatblygiadau Atodlen 1. Gellir dod o hyd i ddisgrifiadau llawn o ddatblygiadau yn **Atodlen 1** i *Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) (Cymru a Lloegr) 1999*.

1. Purfeydd olew crai;
2. Gorsafoedd ynni niwclear ac ynni thermol ac adweithyddion eraill;
3. Gosodiadau ar gyfer ailbroesu tanwydd niwclear a ailbelydrwyd;
4. Gweithfeydd integredig ar gyfer mwyndoddi dur a haearn bwrw yn y lle cyntaf, a gosodiadau ar gyfer cynhyrchu metelau crai anfferus;
5. Gosodiadau ar gyfer tynnu, prosesu a thrawsnewid asbestos a chynhyrchion sy'n cynnwys asbestos;
6. Gosodiadau cemegol integredig;
7. Adeiladu rheilffyrdd ar gyfer teithiau pell i drenau, meysydd awyr â rhedfeydd dros 2,100 metr, traffyrdd a ffyrdd cyflym, ffordd newydd sydd â phedair lôn neu fwy;
8. Dyfrffyrdd mewndirol a phorthladdoedd sy'n ddigon mawr i longau dros 1,350 tonnelli; porthladdoedd masnachu, pierau a phorthladdoedd allanol;
9. Gosodiadau gwaredu gwastraff ar gyfer gwastraff i'w losgi, ei drin â chemegolion, neu wastraff peryglus ar gyfer safleoedd tirlenwi;
10. Gosodiadau gwaredu gwastraff ar gyfer gwastraff i'w losgi, ei drin â chemegolion, neu wastraff nad yw'n beryglus ar gyfer safleoedd tirlenwi (lle i dros 100 tonnelli y dydd);
11. Alldynnu dŵr o'r ddaear neu gynlluniau i ail-lenwi dŵr o'r ddaear mewn modd artiffisial;
12. Gwaith o drosglwyddo adnoddau dŵr, ac eithrio dŵr yfed pibellog, rhwng basnau afonydd;
13. Gweithfeydd trin dŵr gwastraff;
14. Alldynnu petroliwm a nwy naturiol at ddibenion masnachol;
15. Argaeau a gosodiadau eraill a gynlluniwyd i atal dŵr neu ei storio'n barhaol;
16. Piblinellau ar gyfer trosglwyddo nwy, olew neu gemegolion;
17. Gosodiadau ar gyfer magu dofednod neu foch mewn modd dwys;
18. Gweithfeydd diwydiannol ar gyfer cynhyrchu mwydion coed neu ddeunydd ffibraidd tebyg; cynhyrchu papur a chardfwrdd;
19. Chwareli a mwyngloddio brig; a
20. Gosodiadau ar gyfer storio petroliwm, cynnyrch petrogemegol neu gemegol.

Rhagor o wybodaeth

I gael rhagor o wybodaeth am **Asesu Effeithiau Amgylcheddol**, cysylltwch â **Nia Seaton** (Nia.Seaton@cymru.gov.uk), y Gwasanaeth Ymchwil.

Gweler hefyd:

- **SI 1999/293, Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) (Cymru a Lloegr) 1999** (Saesneg yn unig)
- **Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig, Cylchlythyr 11/99, Asesu Effeithiau Amgylcheddol, 1999**

Hysbysiadau Hwylus eraill yn ymwneud â maes cynllunio a gynhyrchwyd gan y Gwasanaeth Ymchwil:

- **Polisi Cynllunio Cenedlaethol ;**
- **Polisi Cynllunio Lleol yng Nghymru;**
- **Datblygiadau nad oes angen caniatâd cynllunio arnynt;**
- **Caniatâd Cynllunio;**
- **Galw ceisiadau cynllunio i mewn;**
- **Apeliadau;**
- **Gorfodi;**
- **Offer Telathrebu**
- **Cynlluniau Ynni Adnewyddadwy Graddfa Fach**

Gellir gweld ein **hystod lawn o gyhoeddiadau** ar wefan y Cynulliad: assemblywales.org/research

Gallwch hefyd ein dilyn ar Twitter: [@YmchwilCCC](https://twitter.com/YmchwilCCC)

Rydym yn croesawu eich sylwadau. Dylid eu hanfon i: **Y Gwasanaeth Ymchwil, Cynulliad Cenedlaethol Cymru, Caerdydd, CF99 1NA** neu eu hanfon drwy e-bost at Research.Service@wales.gov.uk

Mae'r Gwasanaeth Ymchwil wedi llunio'r Hysbysiad Hwylus hwn er budd Aelodau'r Cynulliad a'u staff cymorth. Mae'r awduron ar gael i drafod cynnwys y papurau hyn gydag Aelodau a'u staff ond ni allant roi cyngor i aelodau o'r cyhoedd.

Ymholiad rhif: 12/2693

Georgette Kluiters